

GENT BEREIDT ZICH VOOR OP EEN SAMENLEVING ZONDER OLIE

Transitiewijken zijn het

Gent wordt misschien de eerste Transition Town van België. En het 'transitievirus' verspreidt zich snel in Europa. Maar wat is dat eigenlijk, een transitiestad?

VAN EEN MEDEWERKER

HANS VALHOFF

GENT | Transitiesteden- en dorpen stellen zich tot doel om de lokale gemeenschap voor te bereiden op de naderende oliecrisis en de gevolgen van klimaatverandering. 'Het begint met een kleine groep van mensen uit een dorp of stad, die zich heel bewust zijn van de ernst van de situatie', zegt de Vlaamse initiatiefnemer, Rudy Dhont, die samen met Jeanneke Van de Ven in Vlaanderen startende groepen ondersteunt.

Zij staan tevens aan de wieg van de Nederlandse vertaling van het *Transition Handbook*, dat begin volgend jaar bij uitgeverij Jan van Arkel verschijnt. 'De kleurrijkste vertaling ooit', zegt Dhont, 'waarvan meer dan vijftig vrijwilligers meewerken.'

Het idee van transitiesteden komt uit Engeland, waar het aantal initiatieven de jongste jaren een hoge vlucht heeft genomen. Er zijn 'transitiewijken' in Brighton, Brixton, Bristol en nog eens tachtig steden en dorpen waar burgers werken aan een 'weerbare' samenleving die veel meer zelfvoorzienend is en minder afhankelijk van fossiele brandstoffen.

'Ook in Nederland en Vlaanderen verspreidt het virus zich snel', zegt Dhont. In Groningen, Eindhoven, Deventer, Den Haag, Amsterdam, Gent en Leuven zijn dit najaar de eerste discussies over transitie-initiatieven gestart.

'Dit is nog maar het begin', zegt Dhont. Er zijn inmiddels ook groepen in het Waalse Gewest, in Ottignies en Louvain-la-Neuve, en ook in Brussel waart het virus rond. Van de Ven en Dhont hebben al meer dan zeventig inschrijvingen voor de tweede reeks van 'inloopdagen' in januari. En ook voor de Open Dag in Gent op 20 december is het animo bijzonder groot.

In Vlaanderen is Gent het verst gevorderd en waarschijnlijk een van de eersten die begin volgend jaar de officiële erkenning krijgen van het internationale Transitienetwerk. Een van de Gentse woordvoerders, Debbie Eraly, vertelt dat stadsgenoten op de Open Dag worden uitgenodigd om mee te fantaseren over de toekomst van Gent. 'Hoe wil je dat de stad er tegen 2050 uitziet?'

Waar ruimte vinden in de stad voor eigen groenteteelt?

Het Transitie-initiatief Gent heeft een verbindingsgroep van zes leden en een zogenoemde 'transitiehuis' van dertig actieve deelnemers, onder wie enkele raadsleden. Na de Open Dag is het de bedoeling in de wijken aan de slag gaan met de eerste groepen en initiatieven.

'Op het moment is er nog niet veel te zien', zegt Debbie Eraly. 'Al zijn er vele bestaande activiteiten die prima binnen het kader van Transitiesteden passen. Zoals de 160 volkstuinten in De Site, in de wijk Rabot, waar men op een oud fabrieksterrein van Alcatel moestuinten heeft aangelegd. Bovenop de betonlaag, want de grond eronder is vervuild. Dat is bij uitstek stedelijke transitie', aldus Eraly. 'De kunst is nieuwe en bestaande initiatieven te verbinden. Er zijn voorbeelden te over: van klimaatwijken tot energieaudits, van oude textielambachten tot het werken aan een meer vege-

tarische en zelfvoorzienende levensstijl.'

Het uitgangspunt van de transitiebeweging is dat we in de toekomst aanzienlijk minder goedkope olie tot onze beschikking zullen hebben en dat we ons daar beter op kunnen voorbereiden, zodat we op de schok van *peak oil* (punt van maximale olieproductie) zijn voorbereid.

'We moeten gezamenlijk in actie komen om een levenswijze vinden die duurzamer, verrijkend en hechter is,' zegt Rob Hopkins, oprichter van de beweging. Zijn initiatief is in de Britse pers vorig jaar wel omschreven als 'het meest grensverleggende sociaal-ecologische experiment van deze tijd.' Inmiddels zijn er in het Verenigd Koninkrijk vijftientig steden en dorpen bij het Transition Network aangesloten en lopen er wereldwijd zo'n zevenhonderd aanvragen. Onlangs is het genoemde *Handboek* ook in het Frans, Spaans en Duits vertaald en breiden de transitie-initiatieven zich snel uit naar het Europese vasteland.

Samen met een andere pionier, Paul Hendriksen uit Deventer, is Rudy Dhont vorig jaar in Engeland in aanraking gekomen met de transitiebeweging. Met name in het provinciestadje Totnes in Devon, waar de onvermoeibare oprichter, Rob Hopkins, in 2006 was neergestreken. Die heeft daar in korte tijd een indrukwekkende hoeveelheid activiteiten in gang gezet, die in het toch al 'alternatieve' en bemiddelde Totnes in goede aarde vielen. De vraag is in hoeverre het voorbeeld van Totnes ook elders navolging vindt.

Debbie Eraly was afgelopen maand op de *Transition Cities* conferentie in Nottingham en zag dat veel deelnemers uit de grotere Engelse steden met dezelfde vragen zitten: hoe het publiek te be-

De volkstuintjes in de Rabotwijk op de oude Alcatel-site in Gent kunnen

reiken, en waar ruimte te vinden om groenten en fruit te verbouwen. 'Het is nog wel zoeken in de grote stad', zegt Eraly, 'maar er zijn genoeg inspirerende voorbeelden.'

Een van de voorbeelden die vaak worden aangehaald, is de 'transitie' in Cuba, waar in Havana door extreme olieschaarste in minder dan tien jaar tijd een zelfvoorzienende 'stadslandbouw' is opgezet volgens de principes van *permaculture*.

Permacultuur komt van het Engelse *permanent agriculture* en is een kleinschalige vorm van biologische landbouw en ecologie, die ervan uitgaat dat je de natuur het werk laat doen, en dat dat zelfs in de stad mogelijk is.

Hopkins stond in 2000 in Ierland als docent aan de basis van een fulltime opleiding 'permacultuur' in Kinsale, in de provincie Cork. Samen met zijn studenten werkte hij in 2005 aan het energieplan voor Kinsale, dat door de gemeen-

Q&A

Een prangende vraag over bouwen of renoveren? Surf naar www.livios.be. Een professioneel panel formuleert er een oplossing voor je probleem.

ONLINE
www.livios.be

DE HUISDOKTER

Is het zinvol om de kruipkelder te isoleren?

Met de groei aan energiepremies wordt er meer en meer geïsoleerd. De ene keer gebeurt dat al wat efficiënter dan de andere. Een Livios-bezoeker wil er het fijne van weten.

'In mijn dertig jaar oude woning wil ik de vloer isoleren. Onder de vloer zit een kruipkelder. Om niet de hele vloer op te moeten breken, wil ik de vloerelementen in de geventileerde kruipkelder met 8 centimeter PUR-isolatie laten bespuiten. Moet ik ook de draagmuren in de kruipkelder mee laten spuiten of heeft dat

weinig zin? De vloerelementen rusten op de betonnen draagmuren, zonder thermische onderbreking.'

Antwoord: Een isolatie van de kruipkelder is zeker zinvol volgens isolatie-expert David Verhoeven. 'Daarvoor zijn verschillende mogelijkheden. PUR spuiten is er daar één van. Let op: de

kruipkelder moet minstens 70 centimeter hoog zijn. De ondergrond moet droog en het liefst ook stofvrij zijn. De muren kunt u deels mee laten bespuiten om geen koudebruggen te creëren, hoewel dat eerder verwaarloosbaar is in het geheel. Een gedeelte van de nevel zal in ieder geval op de muren terechtkomen, zodat die mee bespoten worden. Als gespoten PUR niet haalbaar is, kunt u ook PUR-platen laten bevestigen tegen het plafond, met een vergelijkbare of betere isolatiewaarde. Een kruipkelderisolatie moet tegen het plafond.